

20' 2014

ОСВІТА ЗАКАРПАТТЯ

Науково-методичний журнал

Педагогіка • Психологія • Методика викладання
• Теорія управління освітою

Науково-редакційна рада:

ПАЛЬКО Тетяна, голова – директор Закарпатського ІППО
ГАВРИЛКО Петро – директор Ужгородського торговельно-економічного інституту КНТЕУ,
кандидат економічних наук, професор
НЕБЕСНИК Іван – ректор Закарпатського художнього інституту,
кандидат педагогічних наук, професор
ОЛІЙНИК Віктор – ректор Університету менеджменту освіти НАПН України, доктор
педагогічних наук, професор
ОРОС Ілдіка – президент Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці ІІ, доктор педагогічних наук (PhD)

Редколегія:

ХИМИНЕЦЬ Василь, головний редактор – доктор фізико-математичних наук,
професор
ХОДАНИЧ Лідія, заступник головного редактора – кандидат
педагогічних наук, доцент
БАСАРАБ Михайло – кандидат історичних наук
БАЯНОВСЬКА Марія – кандидат педагогічних наук, доцент
ДАВИДЕНКО Андрій – доктор педагогічних наук, професор
ЗИМОМРЯ Микола – доктор філологічних наук, професор
КАЧУР Борис – кандидат педагогічних наук
КОЗУБОВСЬКА Ірина – доктор педагогічних наук, професор
МАРУСИНЕЦЬ Мар'яна – доктор психологічних наук, професор
ОРОС Віктор – кандидат фізико-математичних наук
ПЕТЕЧУК Василь – кандидат фізико-математичних наук, доцент
ПУЦОВ Володимир – кандидат педагогічних наук, професор
РОСУЛ Василь – кандидат педагогічних наук, професор
СТАРОСТА Володимир – доктор педагогічних наук, професор
ХОДАНИЧ Петро – кандидат педагогічних наук, доцент

Засновники: Департамент освіти і науки, молоді та спорту
Закарпатської обласної державної адміністрації
Закарпатський інститут
післядипломної педагогічної освіти

Зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія 3т № 350 від 19.11.2004 р.

Адреса редакції: 88000, м. Ужгород, вул. Волошина, 35.
 Тел. 3-73-38, 3-42-74.
E-mail: slovo@email.ua

Підготовлено до друку в інформаційно-видавничому центрі
Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

Коректор **Наталія БАБИЧ**
Відповідальний за випуск **Ірина ПОП**, завідувач інформаційно-видавничого центру ЗІППО

Підписано до друку 29.12.2014. Формат 60x84/8. Умовн. друк. арк. 16,2. Тираж 100 прим.

Віддруковано у ТОВ "Спектраль", 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Адамович Г.М. - старший викладач кафедри теорії та методики навчання Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Басараб Т.М. – пошуковувач кафедри педагогіки та психології ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

Баяновська М.Р. - завідувач кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського ІППО, кандидат педагогічних наук, доцент

Бигич Ю.В. - викладач кафедри методики мов та літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка

Буренко В.М. - завідувач кафедри методики мов та літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Гич Г.М. - доцент кафедри мовно-літературної та художньо-естетичної освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Заріцький О.О. - методист центру національного виховання Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Каплуновська О.С. - старший викладач кафедри дошкільної освіти Комунального закладу "Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти" Запорізької обласної ради

Качур Б.М. - завідувач кафедри менеджменту та інноваційного розвитку освіти Закарпатського ІППО, кандидат педагогічних наук

Кіштулинець Б.М. - директор Ужгородської ЗОШ І-ІІІ ст. №6 ім. В.С. Гренджі-Донського, заслужений працівник освіти України

Когут Ю.М. - доцент кафедри економічних дисциплін Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ, кандидат економічних наук, доцент

Кудрявцева Т.О. - старший викладач кафедри педагогіки, філософії та мовної підготовки Харківської медичної академії післядипломної освіти, кандидат педагогічних наук

Ломага В.В. - учитель фізики та астрономії Льницької ЗОШ-інтернату І-ІІІ ст. Іршавської РДА

Малець О.О. - доцент кафедри суспільних дисциплін Мукачівського державного університету, кандидат історичних наук

Мартинюк І.В. - методист методичного кабінету відділу освіти виконкому Малинської міської ради, вчитель початкових класів Малинської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2

Марчій-Дмитраш Т.М. - доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", кандидат педагогічних наук

Опаленик Ж.В. - директор Перечинської гімназії Перечинської районної ради Закарпатської області

Орос В.М. - завідувач кафедри природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Закарпатського інституту ППО, кандидат фізико-математичних наук

Палько Т.В. - директор Закарпатського ІППО.

Петечук В.М. - заступник директора з навчально-методичної роботи та моніторингу якості освіти Закарпатського інституту ППО, кандидат фізико-математичних наук, доцент

Пушкарьова Т.О. - заступник директора Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, кандидат педагогічних наук, професор

Ребрик Н. Й. - проректор з наукової та виховної роботи Закарпатського художнього інституту, кандидат філологічних наук

Рего Г.І. - доцент кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту ППО, кандидат педагогічних наук, доцент

Романенко Ю.А. - професор кафедри природничо-математичних дисциплін та методики їх викладання Донецького обласного інституту ППО, доктор педагогічних наук, професор

Сафарян С.І. - доцент кафедри методики мов та літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Степанюк Н.А. - доцент кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат економічних наук

Товканець Г.В. - професор кафедри педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти Мукачівського державного університету, доктор педагогічних наук, доцент

Тордік Юдіт - професор Інституту імені Яноша Кодолані, кандидат педагогічних наук, доктор філософії, Угорщина

Химинець В.В. - професор кафедри менеджменту та інноваційного розвитку освіти Закарпатського ІППО, доктор фізико-математичних наук, професор

Химинець О.О. - магістр Національної академії прокуратури України

Ходанич Л.П. - завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського ІППО, кандидат педагогічних наук, доцент

Ходанич П.М. - доцент кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського ІППО, кандидат педагогічних наук, доцент

Храброва І.О. - доцент кафедри педагогіки, філософії та мовної підготовки Харківської медичної академії післядипломної освіти, кандидат філософських наук, доцент

4. Жупанин С. Орієнтовна програма та методичні рекомендації з літератури рідного краю / Карпатський край, 1997.– №1-5. – С.86–96.
5. Закарпатське оповідання ХХ століття: Антологія. / Упорядкування, передмова, підготовка текстів, примітки та словник П.М.Ходанича. – Ужгород: ВАТ «Вид. «Закарпаття», 2002.
6. Закарпатська поезія ХХ століття: / Упорядкування, передмова, підготовка текстів В.П.Густі. – Ужгород: ВАТ «Вид. «Закарпаття», 2003.
7. Закарпатська література для дітей ХХ століття: / Упорядкування, передмова, підготовка текстів Г.М.Малик. – Ужгород: ВАТ «Вид. «Закарпаття», 2004.
8. Письменники Срібної землі. / Упорядник П.М.Ходанич. – Ужгород: КП Ужгородська міська друкарня, 2006.
9. Ходанич Л.П. Виховний потенціал дитячої літератури Закарпаття. – Ужгород: ЗІППО, 2010.
10. Ходанич П.М. Шляхом пізнання: Статті. – Ужгород: Карпати, 2011.
11. Літературна карта Закарпаття / Укл. Ходанич П.М. – Ужгород, 2012.
12. Сучасні письменники Закарпаття: Буклет, фото / Укл. Ходанич П.М., Панчук Н.М. – Ужгород, 2013.

КРЕОЛІЗОВАНІ ТЕКСТИ В ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ХХІ СТОЛІТТЯ

Гич Г.М.

**«Світ, в якому ми живемо, переповнений
текстами, написами, знаками»**

(Ю. ОЛЕША)

Інтерес до означеної теми пов'язаний з пошуком відповіді на питання, яке останніми роками турбує бібліотекознавців, бібліотечарів, педагогів та батьків: чому діти і підлітки читають мало або взагалі не читають? Можна аналізувати потреби, інтереси, асортимент книг для дітей і підлітків, але допоки не стане зрозумілим, що є певні бар'єри їх читацької діяльності, не можна розробити реальні методи активізації читацької поведінки цієї аудиторії.

Можна спрогнозувати, що сучасні діти та підлітки не сприймають тих лінійних текстів, на яких зростало та виховувалось покоління їх батьків та дідів. Безумовно. Можна припустити, що наші діти для читання потребують інших текстів. І знову відповідь позитивна та очевидна.

Саме пошук відповідей на ці питання і призвів до теми «креолізовані тексти» (2, 3, 4). Тема виявилась надзвичайно плідною і цікавою як з точки зору педагогіки, так і бібліотекознавства.

Перш ніж аналізувати креолізовані тексти, зробимо невеликий екскурс до теми, яка і визначила інтерес до нових форм подачі навчальної інформації. Мова йде про так звану «кліпову свідомість», яка посідає сьогодні чільне

місце серед проблем, що активно вивчаються філософами, психологами і педагогами (5, 7, 10).

Це поняття у філософсько-психологічній літературі з'явилося наприкінці 90-х рр. ХХ в.; воно означає здатність людини сприймати світ через короткий, яскравий посил у формі або відеокліпа (звідси і назва), або теленовин. У російській науці першим використовує термін «кліпове мислення» філософ Ф. І. Гіренок, вважаючи, що понятійне мислення перестало відігравати важливу роль у сучасному світі. Він стверджує, що сьогодні відбувається заміна лінійного мислення нелінійним: «... ми в собі виховали розуміння картинок. Ми сформували в собі не понятійне мислення, а, як я його називаю, кліпове, ... що реагує лише на удар» (4). Дослідник феномену кліповості висловлює тезу про те, що понятійне мислення перестало відігравати важливу роль у сучасному світі. Сьогодні сформоване зовсім інше мислення, оскільки формується воно переважно не книгами, а образами всесвітньої комп'ютерної мережі.

Спираючись на погляди раніше згадуваних дослідників, можна стверджувати, що кліпове мислення призводить до: масового синдрому розладу уваги; втрати бажань пізнання нового; знищення потреби та здатності до творчості, чому сприяє постійне використання вторинної інформації на рівні її переробки та комбінування; неструктурованості в бажаннях та вчинках; невідповідності образу думок образу життя; непослідовності в прийнятті рішень щодо розв'язання проблем, навіть суто життєвих, та послаб-

ленню відповідальності за їх наслідки; оперуванню тільки змістами фіксованої довжини, невмінню працювати з семіотичними структурами довільної складності та зосередитися на будь-якій інформації на довгий час; зниженню здатності до аналізу та синтезу; «віртуальної наркоманії», залежності від пошуку інформації, комунікації в мережі та інших видах діяльності людини в інформаційному просторі всесвітньої павутини; антиінтелектуалізму та плагіату; масової неосвіченості молоді та феномену гордовитої захопленості своїм неуцтвом; абсолютної впевненості у своїй правоті, завдяки тому, що люди, які персоніфікують антиінтелектуалізм, не усвідомлюють даної проблеми; диспропорції між формальним та дійсним рівнем знань; різкому зниженню коефіцієнту засвоєння знань та фактичної успішності навчання; фальсифікації оцінки [2; 151].

Названих характеристик достатньо, щоб зрозуміти: проблему кліпового мислення не можна ігнорувати. Ця свідомість є небезпечною, але це – реалії сучасного світу і сьогодишньої освіти. Не треба замислюватися над одвічним питанням «Хто винен?». Треба думати: «що робити?»

Однією із відповідей має стати пошук нових, адекватних завданням сучасності, форм і методів впливу на учнів – у тому числі – за допомогою нових текстів.

Сьогоднішній учень загальноосвітнього навчального закладу – це людина, що живе в сучасному медіасвіті, свідомо чи несвідомо користується різними медіа, зокрема Інтернетом, комп'ютером, телебаченням та відео і знаходиться під їхнім впливом. Сьогодні можна говорити про формування так званого «медійного» покоління. Це покоління, очевидно, по-своєму сприймає інформацію, по-своєму на неї реагує і, поза усяким сумнівом, має потребу в особливій інформації. Питання лише в тому, якою має бути ця інформація – «звичайним», усталеним текстом або мають «вийти на арену» якісь нові тексти?

Зростання ролі візуальної інформації, поява та активне використання нових інформаційних технологій, а також масова комп'ютеризація різноманітних сфер спілкування, поява комп'ютерних гіпертекстів, де коди різних семіотичних систем знаходяться в тісній та активній взаємодії – все це дозволяє спеціалістам все частіше говорити про «кризу вербального тексту», його витіснення в ХХІ столітті образними візуальними повідомленнями та сприяє знач-

ному зросту інтересу до невербальних засобів письмової комунікації, інформаційна ємкість та прагматичний потенціал яких нерідко вищий, ніж у вербальних засобів.

Останніми роками у педагогіці значно зріс інтерес до невербальних засобів комунікації, так званої «візуальної інформації» – ускладненого, «нетрадиційного», відеовербального, складеного, полікодового, креолізованого тексту [Е. Е. Анісімова, В. М. Березін, Л. С. Большіянова, Н. С. Валгіна, Л. В. Головіна, А. Ю. Зенкова, О. Л. Каменська, В. М. Клюканов, Е. О. Лазарєва, Н. Ст. Месхишвили, О. В. Пойманова, Ю. А. Сорокін, Е. Ф. Тарасов, L. Bardin, B. Karlavaris, S. D. Sauerbier та ін.] (5).

Креолізовані тексти (від франц. *crŷolisation*) – це тексти, фактура яких складається з двох негомогенних частин: вербальної і невербальної. Метафоричний термін «креолізований текст» належить вітчизняним лінгвістам, психолінгвістам Ю. А. Сорокіну та Є. Ф. Тарасову [8, 180].

Відносно письмової комунікації до креолізованих текстів відносять тексти, доміанту поля паралінгвістичних засобів яких створюють іконічні (зображувальні) засоби. Світ креолізованих текстів дуже різноманітний. Він охоплює тексти газетно-публіцистичні, науково-технічні, тексти – інструкції, ілюстровані художні тексти, тексти-реклами, афіші, комікси, плакати, листівки тощо. Роль креолізованих текстів зростає, і це знаменує собою якісно новий процес мовленнєвої комунікації (електронної). Наприклад: кінотексти, тексти радіо і телебачення, рекламні тексти тощо.

Зростання інтересу до проблеми візуалізації обумовлено самими вимогами сучасної комунікації. Очевидно, що «ескалація зображення» не тільки знаменує собою якісно новий процес розвитку мовленнєвої комунікації, але і відповідає першочерговим потребам сучасних дітей та підлітків. Таким чином, глобальний світ, світ постсучасності, орієнтується на візуальний спосіб подання інформації. Глобальний масштаб діяльності підштовхує людство до створення інтернаціональної мови, якою може стати мова візуалізації. Ця мова, по-перше, відповідає потребі оптимізувати людську взаємодію для досягнення більш високого рівня ефективності; по-друге, відповідає потребі подолання прихованих стереотипів літературної мови; по-третє, може сприяти нелінійному, більш відкритому характеру нових людських досвідів.

За думкою дослідників, креолізованим текстам притаманні ті ж категорії, що і «класичним» гомогенним вербальним текстам: основними властивостями креолізованих (як і звичайних) текстів є цілісність і зв'язність.

Основні компоненти креолізованого тексту – вербальна частина (напис/ підпис, вербальний текст) і іконічна частина (малюнок, фото, таблиця). У різних типах тексту вони зустрічаються в різних комбінаціях. Найбільш поширені моделі: зображення + написи/ підписи (бігборд, плакат), серія зображень + написи / підписи, що їх супроводжують (комікс, альбом), вербальний текст + зображення без напису / підпису (листівка, художній текст), основний вербальний текст + зображення і супроводжувальний напис / підпис (газетно-публіцистичні, документні, наукові, науково – популярні).

Створюються креолізовані тексти трьома основними способами:

1) вербальний текст + зображення: до традиційного вербального тексту додається зображення;

2) зображення + вербальний текст: до ілюстративно-візуальних елементів додаються вербальні компоненти;

3) вербальний текст = зображення: текст спочатку створюється як креолізований, вербальні та ілюстративно-візуальні компоненти підбираються спеціально для взаємодії з ним.

Таким чином, креолізовані тексти можна і потрібно використовувати у навчальному процесі.

Сучасні діти та підлітки є переважно візуалами за типом сприйняття інформації, і бачать світ через призму «картинок», відеозображень. У старшокласників, скажімо, негативна «кліповість» виявляється яскравіше: це пов'язане з тим, що педагоги вимагають від них читати першоджерела, навчальну літературу, конспектувати і аналізувати її. А покоління «швидких кнопок» хоче, щоб навчальна інформація подавалась їм у звичній для них стислій, «кліповій» формі (презентації уроків, стислі їх конспекти, опорні схеми, малюнки тощо). Це і формує нові вимоги до методики подачі інформації у навчальному процесі школи.

Зважаючи на активну ігрову діяльність сучасних дітей та підлітків, треба вивчати питання впливу основних характеристик гейміфікації на їхню поведінку щодо сприйняття та розуміння текстів. Очевидно, тексти, які використовуються у навчальному процесі, мають відповідати таким вимогам:

1. Динаміка – використання ігрових сце-

наріїв, які вводять користувачів у процес швидкого реагування на події;

2. Механіка – використання розповсюджених ігрових сценарних елементів (віртуальні нагороди, статуси, бали, віртуальні товари);

3. Естетика – створення загального ігрового враження, яскравої емоційної атмосфери;

4. Соціальна взаємодія – використання технік, які забезпечують активну між користувачуку взаємодію.

З огляду на важливість читацької діяльності дітей та підлітків, без якої неможливо отримувати знання, можна порадити використовувати у початковому процесі загальноосвітніх навчальних закладів такі види креолізованих текстів:

- **комікси** та їх японський аналог – **манги**;

- **буктрейлер** (відеоролик про книгу з метою її популяризації);

- **книжковий мотиватор** – зображення позитивного змісту, спрямоване на створення мотивації у прочитанні певної книги;

- **літературний постер** – художньо оформлений плакат, що рекламує певний твір чи діяльність письменника;

- **буклет або брошура** з текстовою та графічною інформацією про книгу або творчість письменника;

- **фотоколаж** на літературну тему з метою популяризації конкретного художнього твору або творчості певного письменника;

- **логотип** (оригінальне графічне зображення, що пов'язується з конкретною темою або явищем);

- **«дуддл»** (заставка для ГУГЛа), присвячена конкретному твору або письменнику;

- **скрапбукінг** як оформлення фотографій, різноманітних вирізок у сторінки та альбоми;

- **кардмейкінг** як створення листівок ручної роботи будь-якої тематики, в тому числі і літературної (6).

Отже, сучасне життя посиляє вчителю різні виклики, і він має реагувати на них, бути конкурентоздатним у сучасному інформаційному просторі. Для цього треба використовувати у навчальному процесі нові форми і методи передачі інформації сучасним дітям і підліткам.

Складність означеної ситуації, з нашої точки зору, полягає ще і в тому, що вчителі і сучасна дитячо-юнацька аудиторія – реально різні покоління. Відомий британський футуролог Джеймс Мартин, який передбачив появу Інтернета, поділяв людей на два типи. Перший тип – «люди книги» – отримують інформацію з книг, вони мають тривале («рос. – «продолжитель-

ное») мислення. Головна відмінна риса таких людей – великий обсяг уваги і здатність до аналізу інформації. Другий тип – «люди екрана» – наділені кліповою свідомістю, і вони кардинально відрізняються від першого типу (8). Саме другий тип людей – це переважно сучасні діти та підлітки, які є візуалами за сприйняттям інформації, а отже, потребують текстів, в яких ця їхня особливість буде врахована.

Кліпова свідомість стає умонастроєм епохи, коли людина не має часу читати тексти, бо її час заповнений фрагментами новоутворених культурних феноменів. Одним із таких феноменів є креолізовані тексти, вивчаючи їх як особливу лінгвістичну варіацію масмедійного тексту, вважаємо, що це може стати вихідною основою для вивчення мультимедійних гіпертекстів, які все більше і активніше використовуються у навчальному процесі загальноосвітніх закладів.

Сьогодні з'явилось і диктує свої «правила гри» покоління Google, яке звикло до того, що

на екрані монітора відбувається декілька подій одночасно. Вони хочуть, щоб навколишній світ миттєво реагував на їхні запити, вони живуть «тут і тепер». Очевидно, мова йде про новий тип поведінки дітей і молоді, на який не можна не зважати. На цей тип поведінки мають щодня реагувати вчителі, вводячи у навчальний процес нові форми і методи подачі навчальної інформації. Серед таких форм мають бути й креолізовані тексти, які отримують все більше поширення в сучасній комунікації і є одним з найбільш успішних її засобів (5).

Оскільки розпочато розгляд теми саме з бібліотечнознавчих підходів, дозволимо собі цим і закінчити. У деяких країнах, де стали усвідомлювати небезпеку кліпового мислення, розробляються спеціальні *тренінги*, на яких навчають зосереджувати увагу на одному предметі і утримувати стан концентрації протягом тривалого часу. Але найбільш доступний метод – *читання* (звісно, не «кліпової» літератури).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтіна Г.П. Математика як «щеплення» проти «кліповості» інформації та «колажу» сучасного мислення / Г.П. Бахтіна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – Луганськ: Вид-во Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». – Альма-матер. – 2010. – № 1(188) січень. – С. 144-155.
2. Бернацкая А. А. К проблеме «креолизации» текста: история и современное состояние / А. А. Бернацкая // Речевое обращение: Специализированный вестник. – Красноярск, 2000. – С. 104 – 110. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://library.krasu.ru/ft/ft/_articles/0070277.
3. Ворошилова М. Б. Креолизованный текст: аспекты изучения // Политическая лингвистика. – Вып. 20. – Екатеринбург, 2006. – С. 180-189.
4. Гиренок Ф.И. Метафизика пата (косноязычие усталого человека) / Ф. И. Гиренок – М: Лабиринт, 1995. – 201 с.
5. Дубовицкая Л. В. Феномен креолизованного текста (на материале креолизованных текстов письменной коммуникации): автореф. дис.... канд. филолог. наук: 10.02.19 / Л. В. Дубовицкая; Московск. гос. областн. университет. – М., 2013. – 19 с.
6. Ісаєва О. Креолізований текст на уроках світової літератури як фактор активізації читачької діяльності [Електронний ресурс]: // Режим доступу: http://media.ippo.kubg.edu.ua/.../isaeva_kreolizovan(дата звернення: 11.10.14). – Назва з екрана.
7. Кубко В.П. Документна лінгвістика. Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.020105 – документознавство та інформаційна діяльність денної та заочної форми навчання. – Одеса: Наука і техніка, 2006. – 92 с.
8. Мартин, Дж. Поворотный момент в истории человечества [Електронний ресурс] // Мир прогнозов. Загл. с экрана. Режим доступа: www.mirprognozov.ru/prognosis/107/150/ (Дата звернення: 24.10.2014) Назва з екрана.
9. Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф. Креолизованные тексты и их коммуникативная функция // Оптимизация речевого воздействия. – М.: Наука, 1990. – С. 180–186.
10. Удод Д. А. Креолизованный текст как особый вид паралингвистически активного текста [Текст] / Д. А. Удод // Современная филология: материалы II междунар. науч. конф. (г. Уфа, январь 2013 г.). – Уфа: Лето, 2013. – С. 97-99.
11. Фрумкин К. Г. Клиповое мышление и судьба линейного текста [Електронний ресурс] // Ineternum 2010. – № 1. – Режим доступа: http://nounivers.narod.ru/pub/kf_clip.htm (Дата звернення: 4.02.2013).

ЗМІСТ

**ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ ПЕДАГОГІВ
В УЖГОРОДІ**.....3

РЕКОМЕНДАЦІЇ.....4

**КОМПЕТЕНТІСНА ПАРАДИГМА В ОСВІТІ
ЯК ВИКЛИК ЧАСУ**

Химинець В.В. Інноваційно-гуманістичне
спрямування парадигми компетентнісного
навчання і виховання.....6

Палько Т.В. Післядипломна освіта: сучасний
стан та перспективи13

Пушкарьова Г.О. Нові підходи щодо підготовки
педагогічних працівників до інноваційної
діяльності.....17

Ходанич Л.П. Професійні та ключові
компетентності педагога в умовах сучасного
цивілізаційного розвитку.....20

Храброва І.А. К вопросу о смене
образовательных парадигм.....26

Качур Б.М. Організація регіональної системи
науково-методичної роботи з учителями
на компетентнісній основі.....29

Баяновська М.Р. Компетентнісний підхід
як основа оптимізації якості професійної
педагогічної освіти.....33

Орос В.М., Петечук В.М. Розвиток
інформаційної компетентності педагога
у системі післядипломної освіти як
важливий чинник реалізації
компетентнісної парадигми в освіті.....36

**ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД
ДО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ**

Романенко Ю.А. Технологія співпраці в аспекті
оновлення педагогічної теорії та практики.....39

Кіштулинець Б.М. Розвиток компетентностей
як засіб оптимізації навчальної
активності учнів.....42

Опаленик Ж.В. Етапи створення сприятливого
середовища для навчання і виховання
обдарованих дітей.....45

Рого Г.І. Використання
інформаційно-комунікаційних технологій
у роботі педагогів дошкільних
навчальних закладів.....48

Заріцький О.О. Підвищення професійної
компетентності класного керівника
через діяльність "Академії класного
керівника".....53

Мартинюк І.В. Вивчення особливостей молодшого
школяра як передумова успішної
організації його навчальної діяльності.....57

Марчій-Дмитраш Т.М. Сучасні тенденції
формування комунікативної компетенції
молодших школярів.....61

Химинець О.О. Юридично-правове
забезпечення інтелектуальної власності
в освіті.....65

**ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГА В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Сафарян С.І. Основні завдання післядипломної
педагогічної освіти у формуванні професійної
компетентності вчителя як складової
його педагогічної майстерності.....71

Буренко В.М. Формування професійної
компетентності вчителів на засадах
андрагогічного підходу.....75

Бигич Ю.В. Основні компоненти професійної
компетентності вчителя.....79

Товканець Г.В. Педагогічна компетентність
у професійній діяльності викладача
вищої школи.....83

Степанюк Н.А. Формування іміджу сучасного
викладача та його професійна компетентність.....87

**НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ТА ДУХОВНИЙ
РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ У СВІТЛІ
КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ**

Басараб Т.М. Громадянське виховання молоді
в Ужгородській гімназії у 20-30-х роках
XX ст.91

Малець О.О. Вплив національно-культурних
процесів на формування громадянського
суспільства.....93

Каплуновська О.М. Патріотичне виховання
дошкільників: особливості організації
в сучасній дошкільній освіті.....97

**РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ
В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ**

Ходанич П.М. Література рідного краю в контексті
літературної освіти: інноваційні підходи.....102

Гич Г.М. Креолізовані тексти в освітньому
середовищі XXI століття.....105

Ребрик Н.И. Війна як чин. "Вірші з війни"
Бориса Гуменюка в аспекті формування
свідомісних орієнтирів молоді.....109

Адамович Г.М. Формування соціокультурної
компетентності молодших школярів засобами
сучасних підручників української мови.....115

Когут Ю.М. Ефективність ігрових форм
навчання економічних дисциплін.....119

Кудрявцева Т.О. Формування педагогічної
компетентності викладачів закладів
післядипломної медичної освіти засобами
дистанційного навчання.....125

Ломага В.В. Інноваційні технології як
елементи креативного навчання на уроках
фізики.....128

Тордік Юдіт. Використання інформаційних
технологій в навчанні та відпочинку.....132